N° 98-99. — 48ste jaar. Zaterdag 17 Augustus 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, N° 27-29, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **8** »
Een « » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **1 fr.** cent^me per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1 fr.** den drukregel.

TONGEREN, DEN 17e AUGUSTUS 1901

VAN ALLES WAT.

De uitvoering tegen den Godsdienst woedt hevig in Frankrijk. Het valt te betwijfelen of dit land er wel zal bij varen. In Frankrijk bestaat het zuiver algemeen stemrecht en dat land bezit eene volksregeering. Het is ook, volgens de socialisten, het land der werenzlijke lieve vrijheid.

Oordeelt, lezers.

« *Clermont-Ferrand, 10 Juli* 1901. — Ten » gevolge van de uitspraak van den Staats- » raad, *een besluit goedkeurende van den* » *meier van Sinte-Floride (Haute-Loire), welk* » *hem de geestelijken verbiedt in hun priester-* » *lijk gewaad de lijkstoeten te vergezellen*, » heeft de vrederechter van Auzon vandaag » een vonnis uitgesproken tegen de heeren » pastoors en onderpastoors van Sinte-Flo- »ride, tegen wie, wegens overtreding, 39 » processen-verbalen werden opgemaakt. » Voor ieder proces-verbaal, spreekt de » rechter eene boet uit van 3 frank en de » onkosten. »

Zoudt ge niet zeggen dat onze socialisten naar Frankrijk zijn gehuisd ? In alle geval, die bereis zullen in hun schik zijn. Hunne gazetten schrijven immers : « Wij ook wij gelooven dat het beter is de paters en pastoors aan de deur van het land te zetten. »

En een vriendenker brulde in de *Revue de Belgique* : « *Boet, gevang, verbanning zijn wettelijke middelen ; waarom ze niet tegen de katholieken in 't werk gesteld* ? » (15 October 1875.)

* *

Belgenland. — De *Indépendance*, in haar nummer van 95 Juli, sprekende over de onderwijswette, zegt :

Op schoolgebied zijn de socialisten de natuurlijke boodgenooten der liberalen van alle kleur, *om de eenvoudige reden dat deze laatsten de eerstgenoemden hebben aangeboden*.

En dat is waar ! Maar de katholieken mogen dat niet zeggen of men scheldt hen uit voor lasteraars. Zal men nu ook de *Indépendance* van 't ister jegens de liberalen beschuldigen ?

* *

Leopold II. — Telkens de koning iets gekocht heeft in den vreemde, zijn er dagbladen, die zijne gedachten lezen en verzekeren dat hij spoedig afstand zal doen van den troon en hij zich ver van de grenzen zal vestigen.

Wat gaat die bladen nu zeggen, wanneer zij vernemen dat Leopold II een eigendom gekocht heeft te Hyssel, om dien bij zijn domein van Laeken te voegen ?

Hij heeft voor dien buiten 250,000 fr. betaald. Die bladen zullen misschien zeggen dat een kwart million slechts eene kleinigheid is voor den koning, die veel geld gewonnen heeft in de vreemde handelsondernemingen, met welke hij zich heeft beziggehouden.

* *

EEN GOEDE MAATREGEL. — M. de minister Liebaert heeft een goeden maatregel genomen in het belang van het personeel gelast met den dienst langsheen de spoorweglijn.

Al de agenten, bedienden en werklieden die langsheen de spoorbaan moeten gaan, zullen voortaan schoenen met elastieken moeten dragen.

Bij verschillende ongelukken is reeds gebleken dat het dragen van schoenen met rijkoorden de oorzaak was van den dood of vreeselijke verminking van bedienden en werklieden.

Het is inderdaad reeds dikwijls gebeurd dat dezen den voet beklemd raakten tusschen de rails en zich onmogelijk konden bevrijden vóór de aankomst van eenen trein.

Met schoenen met elastieken is zoo iets niet te vreezen.

* *

De loting. — Behalve de wanorders tot dewelke zij ieder jaar aanleiding geeft, is de loting ook oorzaak van talrijke dagen werkverlet. Het is onmogelijk, zelfs bij benadering, het totaal te berekenen der loonen welke ieder jaar bij deze gelegenheid worden verloren.

Eene nota, door den heer Warocqué aan de middenafdeeling medegedeeld, geeft echter de cijfers van deze verliezen op, voor eenige koolmijnen van Henegouwen

Tijdens de loting van dit jaar, heeft men in de koolmijn van Bessix vastgesteld : gebezigde werklieden, 2500 ; dagen afwezigheid, 3923 ; vermindering der opgehaalde kolen, 2604 ton ; verliezen van loon, 19.000 fr.

In de koolmijn van Mariemont : werklieden 3000 ; dagen afwezigheid, 1291.

In de koolmijn van Bascoup : werklieden 3500 ; dagen afwezigheid, 1094.

In den bassijn van Charleroi, werd het totaal der verlorene loonen geschat op 240,000 fr.

* *

Geen drinkgeld meer ! — Die kreet, het eerst van al door onze koffiehuisbedienden geuit, omdat zij het vernederend vinden, te moeten leven op het toegeschoven nikkeltje, dat de kalanten, toch meestal tegen goesting, bij den prijs van hun verteer voegen, heeft elders weerklank gevonden.

Geen drinkgeld meer ! roept thans ook een pastoor uit, maar met eene andere bedoeling.

Hij wil niet alleen het drinkgeld der garçons afschaffen, maar ALLE drinkgeld, en wel als middel tegen het alcoolism.

Drinkgeld ! Dat is geld, bestemd om opgedronken te worden. Dat is dus de jeneverplaag aangemoedigd.

Dat heeft de eerw. heer Nuijens, pastoor van Strombeek-Bever, zoo wel begrepen, dat hij van de zaak eene diepe studie heeft gemaakt en haar op het congres van het Verbond der Pensioenkassen, op 2e Kerstdag laatst te Antwerpen gehouden, klaar en duidelijk heeft uitgelegd

Die voordracht is thans in druk verschenen.

Ziehier het stelsel van pastoor Nuijens :

Hij schaft het drinkgeld radicaal af, en maakt er..... eetgeld van.

En om zeker te zijn dat het gegevene — want drinkgeld wordt steeds gegeven — zijn doel bereike, geeft hij het in papier, en maakt er pensioengeld van.

Hij voert eene nieuwe munt in, die hij spaarticket noemt, welke slechts weerde krijgt, wanneer zij, bijvoorbeeld, gelijk de afslagzegels, die men in sommige winkels geeft, geplakt zijn in een boekje, afgeleverd door eene wettige erkende pensioengilde, waarvan de drager van het boekje zou deel maken.

't Gedacht is zonderling, voor velen vreemd zelfs ; maar practisch.

Wij zullen den lezer, die er meer van wil weten, verwijzen naar het boekje zelf, een zeer sierlijk gedrukt brochuurke, dat in het Fransch en in 't Vlaamsch den tekst der voordracht en andere ophelderingen bevat.

Het boekje is verschenen ter drukkerij Karel BRANDTS & Ce, Markstraat, n° 69, (Noord), Brussel, en is waarschijnlijk ook te bekomen bij den schrijver, den E. H. Nuijens, pastoor te Strombeek-Bever (Brabant).

De H. Kerk.

« Gaat en onderwijst alle volkeren en ik zal met uw zijn tot het einde der wereld, » zei Christus tot zijne apostelen. Tegen Petrus zegde hij : « De poorten der hel zullen de Kerk, die ik op U bouw, nooit overweldigen. »

Meermalen zagen wij alle helsche plannen in 't werk gesteld, zooals folteringen, vervolgingen en dwang, om de Christenen tot afval te brengen. In de eerste eeuwen, waren zelfs de geloovigen genoodzaakt in onderaardsche holen te verblijven, maar nooit kon men zeggen dat men het getal christenen kon verminderen, integendeel een der hevigste vervolgers was in dien tijd gedwongen te zeggen : « Het bloed der martelaren is het zaad van nieuwe christenen. »

Nu gebeurt weer hetzelfde met de vervolging der kloosterlingen in Frankrijk. Wanneer zij daar geene goede werken meer mogen stichten, trekken zij naar andere landen waar men ze met open armen ontvangt. Een amerikaansche protestant schrijft naar eene liberale gazet van Parijs :

« Uwe verjaagde paters, broeders en nonnen, worden hier allerbest onthaald. De zusters van den H Vincentius geven hier onderwijs aan meer dan 3.000,000 kinderen. De broeders hebben er ook bij de honderd duizenden. »

Dis wet tegen de kloosterlingen zal alleenlijk voor gevolg hebben dat het bedorven of verrotte Frankrijk nog lager zal vallen in zedeloosheid en er de misdaden nog merkelijker zullen vermeerderen.

Evenals men in Duitschland de wet tegen de Jesuiten heeft ingetrokken, zal men binnen weinige jaren de kloosterlingen in Frankrijk terug roepen, men zal ze bidden en smeeken hunne liefdewerken opnieuw te herbegin en.

De Jonge Wachten te Diest.

De afvaardigingen der katholieke *Jonge Wachten*, hebben zondag eene algemeene vergadering gehouden te Diest.

Ten 10 ure had eene plechtige mis plaats in de primaire kerk. Daarna stoet en algemeene vergadering.

Aan het bureel zetelden : MM. Rosseeuw, afgevaardigde ; de prior der Kruisheeren van Diest ; de Wouters-d'Oplinter ; graaf de t'Serclaes en Verheydt, provinciale raadsleden ; Ant. Delmer, voorzitter ; Koelman en Pirmez, onder-voorzitters ; Wydemans, d.d. secretaris.

Warme redevoeringen werden er gehouden. Onder andere werd gezegd dat de *Jonge Wacht* van Diest niet zal rusten, vóór dat de katholieke vlag op het stadhuis van Diest zal wapperen.

Verder besprak men verschillende maatschappelijke kwestien, als het stichten van lijfrentkassen, volkssecretarissen, propaganda door de pers, een weekblad voor de *Jonge Wachten*, de verkoop van katholieke bladen op straat, in de koffiehuizen, enz., het stichten van turnafdelingen — want, zegde een verslaggever, het zal nog zoo verre komen, dat men zal moeten leeren boksen, om kamerlid te worden, het stichten van studiecomiteiten, enz.

* *

Na het congres, had een banket plaats, waar de toast aan den Paus en den Koning werd uitgebracht door M. Bosmans.

Volgden dan nog heildronken van MM. Rosseeuw, Delmer, de prior der Kruisheeren, Verheydt, Pirmez, 't Serclaes, de Wouters, Koelman, enz.

Land- en Tuinbouw.

DE TOMAAT. — De tomaat, wel eens liefdeappel geheten, begint zich zeer te verspreiden. Zij behoort tot de familie der nachtschaduw en is herkomstig uit Zuid-Amerika.

Hare teelt, hoe eenvoudig en gemakkelijk ook, eischt in ons klimaat eenen half gedwongen bouw, zoo wij de vruchten voor de vroege herfstvorst willen inoogsten.

In de tweede helft van Mei, zet men de jonge planten op eene goede en warme plaats, zoo mogelijk aan den voet van eenen muur, een weinig dieper dan zij in de broeikas stonden, en op omtrent 70 centimeters van elkander. Men besproeit ze herhaaldelijk om de wortelschieting te bevorderen. Eenige dagen nadien, nijpt men den kop weg, en laat slechts een 3-tal bladeren staan. Van de zijscheuten die zich nu ontwikkelen, zal men slechts de drie krachtigsten behouden, en ze aan steunstokken waaiervormig verbinden.

Van den af zal men de struiken dikwijls bezoeken en voortdurend de nieuwe scheuten uitbreken, die zich zouden voordoen.

Tegen einde Juli, tijdens den vollen bloei, nijpt men alle kopjes en scheutjes weg, om het dikworden der vruchten te begunstigen. Van het oogenblik dat de vrucht gespeend is, zal men ze voortdurend begieten en al de overtollige bladeren wegnemen, ten einde de appels aan de zon bloot te stellen en de rijpwordingen te versnellen.

Op deze manier behandeld, zullen de tomaten rijp zijn voor de regens en de vorst van den herfst. Zouden eenige vruchten nochtans ten achter zijn gebleven, dan snijdt men den struik met de appels af en hangt alles in eene warme plaats, waar zij zullen voortrijpen en eene schoone kleur verkrijgen.

De vroege roode dwergtomaten zijn verre boven de dikke roode te verkiezen, omdat zij een even groote opbrengst oplevert en daarenboven vroegtijdiger en volkomender rijpt.

Hoe onze akkers van de vernielzucht van kraaien bevrijden ? — Om kraaien van onze bezaaide akkers af te weren, heeft men meermaals aangeraden het zaad met teer te mengen.

Meestal is echter het gevolg niet zeer gelukkig en de kraaien blijven met hunnen puntige snavels den grond omvroeten om de gekiemde zaden op te zoeken.

Onlangs deelde men ons een middel meê dat steeds de beste uitslagen oplevert. Men tracht zoo haast mogelijk, na het zaaien, zich eene doode kraai aan te schaffen. Desnoods kan men daartoe de hulp van eenen jager inroepen. Het doode dier wordt dan met opengepreide vleugels op het land gelegd en niet, zooals het wel eens gebeurt, aan eenen stok opgehangen.

Zoodra de kraaien kunnen dooden gezel bemerkt hebben, laten zij een vervaarlijk geschreeuw hooren, waarop van alle kanten de zwarte nare vogels komen samenstroomen.

De lijkzang duurt echter niet lang en zoodra hij geëindigd is, vliegen de vogels in snelle vaart van daar, want zij betrouwen de plaats niet meer.

In verscheidene dagen ziet men ze niet meer terug, tot groot genoegen van den landbouwer die nu zijne granen ongedeerd en welig ziet opwassen.

DE ZIEKTE ONDER DE HENNEN. — De kropziekte en cholera der henneu heeft talrijke slachtoffers onder het pluimgedierte gemaakt. Zoo vindt men hoeven in onze omstreken, waar al de hennen gestorven zijn.

Het beste middel om deze ziekte te vermijden en te genezen is zeer eenvoudig : Men geve hun als drank, dagelijks vernieuwd, klaar en versch water in hetwelk men vier druppels creoline per liter water mengt. Zelden is het dat eene hen, die begint te hoesten, niet genezen is binnen eenige dagen.

De hennenpolder moet met kalk ten minste eens per maand gewit worden.

OPENING DER JACHT.

De opening der jacht is vastgesteld, in 1901, op de hieron aangeduide tijdstippen, te weten :

Op 24 Augustus, in de provinciën Antwerpen, Brabant, West- en Oost-Vlaanderen, Limburg, in de deelen der provinciën Henegouwen, Luik en Namen, gelegen langs den linkeroever van de Samber en de Maas, en inbegrepen het grondgebied der steden Charleroi, Luik, Hoei en Namen, en in de deelen der provinciën Luik gelegen tusschen den rechteroever van de Vesdre en de Maas, erin begrepen heel het grondgebied der stad Verviers.

Op 31 Augustus, in de andere deelen van het land.

Nochtans is de jacht, bij middel van den loophond of hazewind, slechts toegelaten te rekenen van 15 September en deze op de fezanten, alsook op het groot wild (herten, damherten, reebokken), te rekenen van 28 der zelfde maand.

De patrijzenjacht, de kwakkeljacht en die op het Scheltsche sneeuwhoen is gesloten na 15 November aanstaande ; alle soort van jacht, inbegrepen de jacht met loophonden, is verboden na 31 December 1901.

NIEUWS uit de stad en de provincie.

Stad Tongeren. — Zondag 22e September 1901 ;

GROOTE PAARDENWEDLOOPEN en wedstrijd van voertuigen,

1200 fr. PRIJZEN.

☞ Vraagt het breedvoerig programma van deze wedstrijden aan den schatbewaarder, *M. B. BROEDERS*, apotheker, Hasseltschestraat.

Heden heeft te Tongeren het **huwelijk** plaats gehad van M. Gaston Mélotte, met Mejuf. Flore Fouarge.

Orde der processie van St-ROCHUS.

1. Vaan van het H. Sacrament.
2. Kind Jezus en St-Jan.
3. Herderkens.
4. H. Antonius. — H. Dominicus.
5. H. Joannes Berchmans.
6. Stoet bruidjes met vaantjes en bloemen.
7. O.-L.-V. van 7 smarten.
8. Vaan der H. Lutgardis.
9. H. Lutgardis. — De Zondagschool.
10. Vaan van 't H. Hart.
11. Stoet bruidjes. — De 12 beloften van 't H. Hart.
12. De Grauwzusters. — De vrouwspersonen.
13. De Harmonie der Concordia.
14. De groote vaan van St-Rochus.
15. Stoet bruidjes met vaantjes van St-Rochus.
16. Naamletter van St-Rochus in bloemenkrans.
17. Flambouwen van St-Rochus.
18. O.-L.-Vrouw. — Stoet bruidjes met bloemen.
19. Vaan der Congregatie.
20. De Congreganisten.
21. Verschijning van O.-L.-V. van Lourdes.
22. Geloof, Hoop en Liefde.
23. Stoet bruidjes met bloemen en wierookskorven.
24. Flambouwen van het H. Sacrament.
25. Koorjongens. — Priesters. — Het Allerheiligste Sacrament.
26. Leden des kerkfabrieks.

Op de markt van Tongeren van verleden woensdag waren te koop gesteld : 246 koeien en kalveren, 0 schapen, 157 vette varkens, 1059 magere varkens.

☞ **Paardenmarkt** te Tongeren, Kermisdonderdag **19e** SEPTEMBER.

Verslag

over den toestand en de werkzaamheden der Maatschappij van ONDERLINGEN BIJSTAND « *De Lijfrentkas van 't kanton Tongeren* » Voorgedragen door den Heer *J. RENIER*, schrijver-schatbewaarder, in algemeene vergadering.

Mijne Heeren en waarde Medebroeders,

Overeenkomstig art. 15 onzer standregelen, hebben wij de eer U verslag te geven over den toestand, de rekening en de werkzaamheden der Maatschappij, op 31e December 1900.

Onze Maatschappij, gesticht in November 1899, verwierf de wettelijke erkenning door koninklijk besluit van 16e Maart 1900, onder den titel van « *Lijfrentkas van 't kanton Tongeren.* »

De dringende oproep dien wij verleden jaar tot U richten, is niet onbeantwoord gebleven. Met verbazende schreden zijn wij voortuitgegaan op den weg van de spaarzaamheid en het vooruitzicht.

Van 9 leden die onze Maatschappij op 31e December 1899 telde, is heden het getal tot 536 gestegen, waaronder 80 eereleden en 456 werkende leden. Tusschen deze laatsten, tellen wij 239 mannen, 87 vrouwen en 130 kinderen.

Wij telden leden in de gemeenten Tongeren, Rutten, Bommershoven, Wahede, Vechmael, Herstappe, Overrepen, Coninxheim, Genoels-Elderen, Lauw, Berg, Millen en Heuis.

2903 franken, hierin de aanmoedigingspremiën van Staat en Provincie begrepen, werden geduurende het jaar 1900 op de Lijfrentboekjes der werkende leden ingeschreven.

Het Staatsbestuur verleende ons eene toelage van 200 fr. om de kosten van eerste inrichting te dekken.

Deze bloeiende toestand van die nauwelijks ontstane Maatschappij, schrijven wij met fierheid toe aan onzen verkieelden en steeds offervaardigen heer Voorzitter, die altijd en overal op de bres staat wanneer het den welstand, het geluk en den voorspoed van boer en werkman geldt.

Ook zeggen wij een woord van hartelijken dank aan de heeren Eereleden, die door hunne milde bijdragen ons ter zijde staan om het lot der werkende klas te verbeteren.

Dat de Almachtige onze pogingen zegene, met het geluk onzer leden dagelijks te vermeerderen. Ziedaar onze innige hoop en onze vurigste wensch!

REKENING VOOR HET JAAR 1900.

Ontvangsten :

Bijdragen der werkende leden	fr. 2416,00
» eereleden	» 110,00
Aanmoedigingspremie van den Staat	» 279,00
» de Provincie	» 180,00
Toelage van 200 fr. om de kosten van eerste inrichting te dekken	» 200,00
Bijzondere gift van 5 fr.	» 5,00
Totaal der ontvangsten	fr. 3270,00

Uitgaven :

Stortingen in de Lijfrentkas	fr. 2905,00
Bestuurkosten	» 244,16
Totaal der uitgaven	» 3149,16
De ontvangsten van 't jaar 1900 beloopen :	fr. 3270,00
De uitgaven van het jaar 1900 beloopen :	» 3149,16
Overschot voor het jaar 1900 :	fr. 120,84

NAMENS HET BESTUUR :

De Sekretaris-Schatbew. JEAN RENIER. *De Voorsitter,* Jos. DELVOIE.

APOTHEEK-ZONDAGSRUST.

MORGEN ZONDAG zal de Apotheek van

M. BROEDERS

alleen open blijven, *van 12 uren 's middags tot 12 uren 's nachts*, VOOR DE DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal vereischt worden.

MAATSCHAPPIJ « **Eigen Huis** » VOOR WERKMANSWONINGEN, TE TONGEREN. — Verslag voorgedragen door Mr. advokaat Jos. DELVOIE, provinciaal raadslid, in de algemeene vergadering.

Mijnheeren,

Met een waar genoegen melden wij U dat onze Maatschappij een tijdperk van bloei ingetreden is. Het dienstjaar 1900, wiens werkzaamheden ik de eer heb U voor te dragen, heeft ons toegelaten meer ambachtslieden en kleine landbouwers te helpen, dan de vijf vorige jaren te samen.

De Maatschappij telde 26 ontleeners op 31 December 1899, en op 31 December was dit getal geklommen tot 34, welke te samen eene som van 86,006, franken leenden ; tusschen deze leeningen wierden en 43 met eene levensverzekering onderschreven.

Het voorgeschoten geld door de Algemeene Spaarkas belieep de som van fr. 85.006,15.

Deze schitterenden toestand is een bewijs dat onze bevolking het nut en de voordeelen der Credietmaatschappijen beter begint te begrijpen,

DE DOCHTER

van den

VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

20ste VERVOLG.

Er kwamen in den loop van het volgende uur nog een tiental verschillende personen en uit hunne gesprekken vernam Walewski, dat er een groot aantal der deelgenooten ontbrak, verder dat op den tweeden volgenden avond, als er van Peiser en Koppenhagen geene berichten gekomen waren, eene vergadering zou worden gehouden.

Daarna begaf men zich aan den arbeid. De stempelmachienen deden haar dof dreunen hooren en helder klonken de gestempelde geldstukken, die uit de machienen sprongen. Blijkbaar waren eenigen der arbeiders bezig eene nieuwe machien te monteren. Zij zetten althans gedeelten ineen, die in de werkplaats aanwezig waren of door hen waren meegebracht.

Er werd intusschen niet lang gewerkt. Na ongeveer drie uren sprak één der arbeiders, die het commando scheen te hebben :

— Maakt u tot vertrekken gereed. Overmorgen avond werken wij verder.

Onmiddellijk hierop werden de lampen op twee na uitgeblusch, zoodat nu in de ruimte weinig meer dan schemering heerschte.

Een der werklieden begaf zich toen met een lamp naar de deur, door zijne gezellen gevolgd, terwijl nog enkelen achter bleven, die iets aan den smeltketel schenen te verrichten te hebben.

Dit was het oogenblik, waarin Walewski handelen moest. Nu of nooit kon zijne redding bewerkstelligd worden. Onboorbaar gleed hij van het dak en sloop, het schijnsel van het baardvuur vermijdend, naar de deur.

Hij handelde in eene opwinding, die hem alle gevaar deed vergeten.

Bij de deur beerschtt zoo goed als volslagen duisternis ; met vasten stap verliet Walewski de ruimte als voorlaatste man van eene geheele rij valschmunters, die even als de ganzen achter elkander liepen.

Hij bevond zich thans in een smallen gang en merkte op, dat deze regelmatig afschoon soms met hoeken en wendingen bergop liep.

Plotseling maakte de rij halt en begon de eerste eene leer te beklimmen, de lamp met zich nemend. Toen de beurt aan hem kwam, klom ook Walewski naar boven, terecht vermoedend, dat thans de bestissing naderde.

Hij bevond zich opeens, door eene valdeur stijgend, in eene flauw verlichte kamer, in welke hij onmiddellijk de beide mannen gewaar werd, die beneden den muntvoorraad bestolen hadden.

Zij schenen iederen naderbij komende zorgvuldig te onderzoeken, zooals dit hun plicht was, en zij moesten Walewski wel ontdekken hoe diep hij ook den rand van zijnen hoed over de oogen getrokken had.

Maar eene gelukkige omstandigheid werd zijne redding !

Zijn voorman vroeg aan een der wachters :

— Is er iemand in den tusschentijd beneden geweest ! Het kwam mij voor dat binnen de hut niet alles in orde was ?

— Ik bezweer u, dat geen mensch beneden geweest is, antwoordden de beide posten tegelijk en zij hadden nooreel met zichzelve te doen, om hunne verlegenheid te verbergen, dat zij in het geheel niet op Walewski letten.

Deze ging ben voorbij, volgde den voor hem gaande, en geraakte zoo door de deur in de open lucht.

Reeds schemerde het morgendlicht. Hij volgde zijne zwijgende geleiders thans als de laatste van de rij, langs een rotsachtigen weg tot in het bosch.

Hier verborg hij zich achter den eersten den bosten boom, die hem beschutting aanbood, liet de mannen voortgaan en vloed dan zoo snel zijne voeten hem dragen konden naar het dichtste gedeelte van het bosch.

— Gered ! Ten minste voorloopig en uit het dreigende gevaar gered !

Het werd alleengs lichter in het bosch ; de eerste zonnestralen vielen weldra door het loof der boomen, en Walewski wierp zich op de knieën, om God voor zijne redding te danken.

Wat moest hij echter nu beginnen, waarheen zou hij zich wenden ?

Als hij het bosch verliet zonder kennis van den omtrek in deze kleeding en zonder geld, moest hij zich wel verdacht maken.

Wanneer men hem aanhield, hem gevangen nam, kwam ook aan den dag, wie hij was en werd hij naar Rusland uitgeleverd.

In het bosch echter kon hij niet blijven, want hem plaagde de woedende honger. Bovendien kon hij hier niets tot redding der geliefde doen, aan wie hij thans weer zoo levendig dacht.

Uit de verte weerklonk een verwijderd gedruisch, een dof rollen : daar moest zeker een straatweg zijn, over welken wagens reden.

Op het geluid af, aande, vond hij inderdaad den straatweg na een loop van ongeveer een kwartier uurs.

Nog eenmaal overlegde hij bij zichzelven, dat een verder verbergen toch niet helpen kon en sloeg daarom de richting ter rechterzij in, altijd aan den zoom van het bosch blijvend.

Na weer ongeveer een kwartier gegaan te hebben, zag hij een alleenstaand huis voor zich, dat aan den ingang van het dorp scheen te staan.

Zou het geraden zijn, dit huis binnen te gaan, om voedsel te verzoeken en er den weg te vragen ?

Walewski streed een zwaren strijd met zichzelven, maar ten slotte nam hij het besluit op het huiske af te gaan. De huisdeur stond open en in het portaal was niemand te zien.

Hij klopte aan de deur rechts van het portaal en wachtte op den roep om binnen te treden.

XV.

Toen Rothmann de inhechtenisneming van Koppenhagen vernam, was hij eerst met deizen stap, die echter niet meer te herstellen was, slechts weinig ingenomen.

Naar zijne meening en in verband met de genomen schikkingen was de slag te vroeg gevallen, hoewel hij meest toegeven, dat Werkner in zijne omstandigheden moeilijk anders had kunnen handelen.

Maar hij vreesde dat de bende van de gevangenneming van hunnen hoofdman bericht zou bekomen en dan was natuurlijk het plan mislukt.

Intusschen hoopte Rothmann, dat Koppenhagen wel tot bekentenis zou te bewegen zijn en daarom begaf hij zich onmiddellijk, door Werkoer begeleid, tot den geboede, dien de gebeurtenissen der laatste uren sterk schenen aangegrepen te hebben, doch zedelijk al zijne onverschilligheid en zijne driestheid had terugbekomen.

Toen hij Rothmann herkende, vloog over zijn gelaat een trek van woede, maar hij wachtte zich wel, zijnen toestand door bedreigingen te verergeren.

Hij zweeg daarom tot Rothmann hem aanspraak en zegde :

— Gij zijt in onze macht en hebt zeker wel geen hoop om te ontkomen, toen antwoordde hij :

— En gij zult u over het geweld, dat gij tegen mij hebt gepleegd, te verantwoorden hebben. Met welk recht ben ik hier geboeid en vastgehouden ? Wat beteekent deze gewelddadige overval ? Waartoe bemoeit men zich met mijne persoonlijke aangelegenheden ? Ben ik een misdadiger ?

Rothmann werd over deze brutaliteit zoo boos, dat hij antwoordde :

— Ja, gij zijt een der ellendigste schurken, die op Gods aardbodem rondloopen. Maar uw rol is uitgespeeld en weldra zult gij over al uwe schandelijke daden rekenschap moeten afleggen, althans voor den aardschen rechter.

Koppenhagen antwoordde met een spottend lachen.

— Zoudt gij mij aan den rechter willen overleveren ? vroeg hij, die grap is goed ! En wat moet ik dan alzoo uitgevoerd hebben ?

— Het zal u wel bewezen worden, antwoordde Rothmann, dat gij het hoofd van eene valschmuntersbende zijt.

— Altijd schooner, was Koppenhagen's antwoord, als gij mij dat bewijzen kondet, dan zoudt gij gelijk hebben, maar eerst zou ik de gelugen wel eens willen zien, die mij van zoo iets beschuldigen. Heeft men mij ooit valsch geld zien uitgeven ? Kan men iets anders aanvoeren, dat mij verdacht maakt ?

— De getuigenis van Wolff alleen is genoeg, antwoordde Rothmann.

— De getuigenis van dien ellendeling, dien schoft, dien ik van den hongerdood heb gered, zou die moeten gelden ? Wat heb ik van hem verlangd ? Ik heb eens, dat zal hij u wel verteld hebben een stempel laten suijden. Maar wie zegt, dat ik die tot het maken van valsch geld gebruikt heb ? Als dat al uwe bewijzen zijn, hadt gij wel wat voorzichtiger mogen zijn, want ik verzeker u, dat ik mijn recht zal zoeken tegen deze willekeurige benoming mijner vrijheid.

— Dit volstrekt loochenen van alle schuld, een oud boevenkunstje, kan u in dit geval weinig meer helpen, sprak thans Rothmann. Gij weet heel goed, wat gij op uw kerfstok hebt, en ik zou u daarom aanraden, uwe straf niet te vermeerderen door u te verharden. Beken liever, gij zult daardoor uw geweten verlichten en bovendien, de rechters, die uitspraak zullen doen, gunstiger voor u stemmen.

Koppenhagen haalde de schouders op, en zegde :

— Ik heb niets te bekennen.

— Men heeft huiszoeking bij u gedaan, zegde Rothmann.

Koppenhagen lachte spottend en zegde :

— Ook wegens deze onwettige daad, zult gij u moeten verantwoorden. Mij is zij overigens onverschillig, deze huiszoeking kan alleen bewezen hebben, dat ik een eerlijk man ben en dat men niets gevonden heeft, dat uwe vermoedens zou kunnen bevestigen.

— Ja, antwoordde Rothmann, gij zijt wel zoo slim geweest niets te bewaren, dat u zou kunnen verdacht maken, maar er is toch iets gevonden, dat u minder bevallen zal. Bezie deze schets eens.

— Bij hield hem eene schets voor, waarin op wit papier met zwarte en roode lijnen een plan van verschillende in elkander loopende ruimten geteekend was.

Koppenhagen wierp slechts een minachtenden blik op deze schets en zegde :

— Indien gij meent dat dit iets tegen mij bewijzen kan, dan moogt gij het vrij gebruiken. Dit plan is vele jaren oud en heeft niet eens op deze streek betrekking. Ik heb die gedurende mijn verblijf in Rusland doen maken voor eenen cirk, die onzen bestuurder wilde doen bouwen.

— Ik ben geen kind, antwoordde Rothmann, om aan dergelijke dwaze uitvluchten geloof te slaan. Alleen het papier verraadt u, want het waterstempel is van eene duitsche fabriek.

— En wat heeft dit te beduiden ? vroeg Koppenhagen op zijne beurt, alsof er ook geen duitsch papier naar Rusland komt ! maar gij kunt denken, wat gij wilt. Ik ben er niet eens nieuwsgierig naar, want gij uit deze teekening wel zult kunnen maken.

— Dat wil ik u eerlijk zeggen, antwoordde Rothmann. Ik houd deze schets voor een plan der werkplaats uwer bende, en gij zoudt uzelve werkelijk een grooten dienst bewijzen, indien uij mij aanwijzingen wildet doen, waar die werkplaats zich bevindt.

Een hoonend lachen was het eenig gevolg dezer woorden.

— Gij brengt mij, in weerwil van mijn toestand, aan het lachen. Dus eene werkplaats van valschmunters ! Gij bezit eene rijke fantasie. Nu, als u zoo iets misschien bevredigen kan, houd de schets dan voor het plan van eene dergelijke werkplaats en zoek die op. Want al zou ik om u plezier te doen op uwe schets willen ingaan, dan zou ik u met den besten wil nog niet van dienst kunnen zijn, want ik weet inderdaad niet, waar zulk eene werkplaats zou moeten te vinden zijn. En nu moet ik u verder dringend verzoeken mij aan een of ander kantoor of aan eenen rechter uit te leveren, wanneer gij niet nog verdere zware verantwoordelijkheid, wegens mijne gevangennemig en verdere behandeling, op u wilt laden.

— Dat wij u geboeid hebben, was noodzakelijk, zegde Rothmann, daar gij getracht hebt te ontvluchten.

— Och, zoo, spotte Koppenhagen, dat is dus zeker ook eene reden van verdeuking tegen mij. Nu, ik denk dat ieder ander mensch als bij plotseling wordt overgeslagen en van zijne vrijheid beroofd, eveneens wel den drang bij zich zal voelen opkomen, aan zijne vervolgers te ontkomen.

Rothmann luisterde niet meer naar deze honendre woorden van Koppenhagen, doch verliet de kamer, om zich naar de bovenkamer te begeven, waar hij Werkner aantrof.

— Heeft hij iets bekend ? vroeg deze.

— Neen, zegde Rothmann, hij is een zoo dicht gesloten schurk, als er zeldom een gevonden wordt, en niets kan hem bewegen, iets los te laten.

(Wordt voortgezet).